

BJØRNSEN ADVOKATFIRMA AS
Postboks 18
4349 BRYNE

Kontakt saksbehandler

Ellinor Madland Løkling, 51 56 89 92

Dispensasjon - Jærstrendene landskapsvernområde - Hå - Nærlandstranda - motorferdsel

Vedtak:

Statsforvalteren gir med dette dispensasjon fra forskrift om Jærstrendene landskapsvernområde § 3 bokstav A nr. 9 til motorferdsel i verneområdet i forbindelse med vedlikehold av dreneringsgrøfter – og rør til grunneiere på eiendommene 7/4, 7/5, 12, 7/6, 7/7, 7/9 og 7/61 med hjemmel i verneforskriftens § 4 pkt. 3 bokstav b og § 5 nr. 4. Dispensasjonen er gyldig til 31.12.2030. Dispensasjonen gis på vilkår.

Vilkår:

- 1. Periode:** Dispensasjonen er gyldig til og med 31.12.2030.
- 2. Trasé:** Motorferdsel skal følge godkjent trasé angitt med røde piler i figur 5 og skal i så stor grad som mulig foregå på strandflate, ikke nær sanddynene jf. prinsipp i figur 6.
- 3. Tangvoll:** Kjøring må ikke foregå over tangvollene på strandflaten.
- 4. Kjøretøy:** Motorferdsel i utmark/sanddyne og på strandflate skal foregå med hensiktsmessig kjøretøy med minst mulig terrengpåvirkning. Motorferdsel skal skje skånsomt, og ikke føre til varige terrengskader i verneområdet.
- 5. Masser:** Det tillates ikke tilførsel eller fjerning av masser fra verneområdet.
- 6. Antall turer:** Antall turer ned på strandflaten skal begrenses til et absolutt minimum. Flere grøfter skal vedlikeholdes samtidig dersom det foretas motorferdsel ned på strandflaten.
- 7. Kun vedlikehold:** Det skal kun utføres vedlikehold. Grøftene skal ikke utvides, flyttes, senkes i terrenget eller vesentlig endres på andre måter.
- 8. Akutte utslipp:** Kjøretøy som benyttes inne i verneområdet skal være utstyrt med absorberingsutstyr i tilfelle lekkasjer av drivstoff/olje/lignende.
- 9. Orientering om vern:** Utfører av arbeidet skal være kjent med at området er vernet. De skal være kjent med vette vedtaket, og om krav til utøving av særskilt aktsomhet ved gjennomføring av tiltaket.
- 10. Tillatelse:** Gyldig dispensasjon skal være tilgjengelig for framvisning til myndighet i felt.
- 11. Varsel:** Det skal sendes en kort e-post med varsel om oppstart og avslutning av vedlikehold til sfropost@statsforvalteren.no, markert med referanse: 2025/8447.

12. Trekking av dispensasjon: Statsforvalteren i Rogaland eller Statens naturoppsyn kan varsle umiddelbar trekking av dispensasjonen i en nærmere avgrenset periode av hensyn til fugl.

Merknader til vedtak:

Dette vedtaket gjelder kun verneforskriften for Jærstrendene landskapsvernområde. Tiltakshaver må selv avklare forhold til annet lovverk før iverksettelse av tiltak. Vedtaket gir videre kun dispensasjon til motorferdsel i verneområdet for vedlikehold av grøfter/rør og vanning. Motorferdsel i forbindelse med andre tiltak vil kreve egen søknad.

Dere kan klage på dette vedtaket

En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, men sendes til sfropost@statsforvalteren.no. Klagefristen er 3 uker fra dere mottar dette brevet.

Bakgrunn for vedtaket

Statsforvalteren i Rogaland sendte 10.09.2025 varsel om pålegg om stans i motorferdsel på Nærlandsstranda etter det ble oppdaget skader i terrenget som følge av bruk av traktor på utmark i verneområdet.

Vierdal Advokatfirma AS sendte 30.09.2025 og 01.10.2025 svar til varsel om pålegg på vegne av de berørte grunneierne.

Statsforvalteren i Rogaland sendte den 02.03.2026 et pålegg om stans av motorferdsel til grunneierne via Vierdal Advokatfirma AS.

Bjørnsen Advokatfirma AS søkte på vegne av grunneierne den 10.03.2026 om utsatt klagefrist på vedtak om pålegg om stans av motorferdsel. Denne ble innvilget av Statsforvalteren, og utsatt til 15.08.2026.

Bjørnsen Advokatfirma AS sendte inn søknad om dispensasjon til motorferdsel på vegne av grunneierne 18.05.2026, og opplyser i søknaden om at dersom søknad om dispensasjon blir avslått er grunneierne innstilt på å klage på vedtak om pålegg om stans i motorferdsel.

Dispensasjonssøknaden anføres i korte trekk:

- **Behov:** Det er behov for motorferdsel i verneområdet i forbindelse med vanning, gjødsling og vedlikehold av dreneringsgrøfter/rør. Grunneierne søker om dispensasjon til motorferdsel i forbindelse med vanning og vedlikehold av dreneringsgrøfter/rør. Grunneierne vil ha en «prøveperiode» hvor de undersøker mulighetene for å unngå kjøring på strand i forbindelse med gjødsling. Dersom dette ikke er mulig, vil en egen dispensasjonssøknad om motorferdsel i forbindelse med gjødsling sendes Statsforvalteren i Rogaland.
- **Hjemmelsgrunnlag:** Det er hjemmel for å gi dispensasjon til motorferdsel i særskilte tilfeller, eksempelvis der «*framleis drift av eksisterende jordbruksareal er avhengige av motorisert tilkomst over verna utmarksareal*».
- **Begrunnelse for søknad:** Dreneringsgrøfter/rør må renskes for sand flere ganger årlig. Arbeidet er for omfattende til å kunne gjøres uten maskiner.
- **Uttalelse fra Norsk landbruksrådgivning.**
- **Figur med foreslåtte kjøretreaser.**

Figur 1: Foreslåtte traséer for motorferdsel i forbindelse med dreneringsgrøfter og -rør. Kilde: Dispensasjonssøknad.

Befaring

Statsforvalteren i Rogaland gjennomførte sammen med tre grunneiere/forpaktere befaring i felt den 22. mai 2026 for å avklare behov for vedlikehold av grøfter ved hjelp av maskiner. Se figur 2, 3 og 4. Mengdene sand som må fjernes for å åpne dreneringsrør - og grøfter er for stor til å kunne utføres for hånd.

Figur 2: Ferdig vedlikeholdt dreneringsrør - og grøft.
Foto: Statsforvalteren i Rogaland, 22.mai 2026

Figur 2: Ferdig vedlikeholdt dreneringsrør - og grøft.
Foto: Statsforvalteren i Rogaland, 22.mai 2026

Figur 4: Ferdig vedlikeholdt dreneringsrør - og grøft.
Foto: Statsforvalteren i Rogaland, 22.mai 2026

Hjemmelsgrunnlag

Forskrift om Jærstrendene landskapsvernområde Jærstrendene landskapsvernområde med tilhørende biotopfredninger ble vernet på nytt etter naturvernloven ved Kronprinsregentens resolusjon av 12.12.2003, med hjemmel i den daværende naturvernloven. Naturvernloven er senere erstattet av naturmangfoldloven av 19.06.2009, hvor § 48 nå fungerer som den generelle dispensasjonshjemmelen i verneforskriften.

I forskriftens § 2 beskrives formålet med landskapsvernet slik:

«å ta vare på det egenartede natur- og kulturlandskapet på Jærstrendene med sine særpregede strandtyper og de geologiske, botaniske, zoologiske og kulturhistoriske elementene som medvirker til å gi området et særpreg.»

Og for fuglefredningen slik:

«formålet med fuglefredningsområda er å ta vare på fuglelivet som er knytt til områda og nyttar desse som trekk-, hekke- eller overvintringsplassar, vidare å ta vare på fuglane sitt livsmiljø i områda.»

Verneforskriften § 3 bokstav A nr. 1:

*«Alle inngrep og tiltak som vesentleg kan endre eller innverke på landskapets art eller karakter er forbode, herunder nye kloakkutsløpp og andre konsentrerte forureiningar, bortlegging, brenning og lagring av avfall, herunder produksjonsavfall frå landbruket, **uttak eller utfylling av masse**, hausting av tang og tare på land og i fjørebeltet, sprenging av steinblokker, **grøfting**, fjerning av steingjerde, framføring av kablar og luftleidningar, bygging og utbetring av vegar, oppstilling av campingvogner, bilar og andre transportable innretningar, oppføring av bygningar, herunder tilbygg, oppføring av reiselivs-, sport- og idrettsanlegg og andre anlegg og faste innretningar. Oppstillinga er ikkje fullstendig.» [vår utheving].*

Verneforskriften § 3 bokstav A nr. 9:

«Motorferdsel på land er forbudt, herunder start og landing med fly og helikopter.»

Det følger av verneforskriftens § 4 *Generelle unntak*, nr. 3 bokstav b at

*«Reglane i § 3 er ikkje til hinder for:
Vanleg vedlikehald av eksisterande grøfter og kanalar[...].»*

Og av verneforskriftens § 5 *Eventuelle unntak etter søknad* pkt. 4.:

«Motorferdsel og parkering i særskilde høve.»

Naturmangfoldloven §§ 8-12

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 - 12 om bærekraftig bruk, jf. § 7, skal legges til grunn ved all utøvelse av offentlig myndighet. Statsforvalteren i Rogaland er forvaltningsmyndighet for Jærstrendene landskapsvernområde med tilhørende biotopfredninger.

Statsforvalterens vurdering

Forskrift om Jærstrendene landskapsvernområde med fuglefredning

Vedlikehold av dreneringsgrøfter og rør er omfattet av unntaksparagrafen i verneforskriftens § 4, pkt. 3 bokstav b. Motorferdsel innenfor vernegrensen og utenfor dyrket mark eller beite er som hovedregel forbudt i verneområdet, jf. verneforskriften § 3 bokstav A nr. 9.

Nødvendig motorferdsel er søknadspliktig og behandles som dispensasjonssaker etter verneforskriften § 5 pkt. 4. Slike tillatelser gis med spesifisert tidsramme og fastsatt trasé for kjøring i tråd med forvaltningsplanen, jf. figur 5 («særskilde kjøreløyve»), som viser godkjente transporttraséer innenfor vernesonen.

Forvaltningsplanen¹ del 1, kapittel 5.3.3 om motorisert ferdsel skriver under forvaltningspraksis at:

«I samband med naudsynt jordbruksdrift kan grunneigar kjøyre fritt overalt på all dyrka mark eller gjødsla beite. I tilfelle der framleis drift av eksisterande jordbruksareal er avhengig av motorisert tilkomst over verna utmarksareal vil fylkesmannen vurdere dette som eit særleg tilfelle, og vil normalt gje teneleg, langvarig dispensasjon.»

Videre står det at:

«Meir eller mindre tydelege og ikkje opparbeida køyretaséar/traktortraséar er også i motorferdselslova (§2 tredje ledd) rekna som utmark, og dermed ulovleg for motorisert transport. Forbodet i verneforskrifta stoggar også private rettar.»

Det aktuelle området på Nærlandssanden ligger innenfor forvaltningssone 26 Nærland – Hå, Hå kommune. I forvaltningsplanen del 2 side 68 er forvaltningssonen gitt sonekategori A (spesiell vernesone). Utfordringer for sonen er blant annet at fuglelivet er utsatt for mye forstyrrelser, at det er stedvis markslitasje og ulovlig motorisert ferdsel spesielt på Nærland. Bevaringsmål for sonen er blant annet å:

- Ivareta landskapskarakteren uten varige forstyrrende tiltak.
- Opprettholde internasjonal verdi som fuglebiotop.
- Skjerme og restaurere kvalitetene på Nærlandssanden.

Forvaltningsmål friluftsliv/allmenne bruksinteresser:

- Spesielt fuglelivet omkring elveosen, Nærlandssanden, sårbare plantelokaliteter og fornminne skal aktivt skjermes mot forstyrrelser og slitasje.

Annet:

- Håndheve forbudet mot kjøring og hestesulky på Nærlandssanden.

Jærstrendene landskapsvernområde er under stor, samlet belastning. På Nærland er sanddynebeltet på det smaleste redusert til om lag fire meter mellom strandflaten og dyrket mark, noe som gjør området særlig sårbart for ytterligere påvirkning. Dynebeltet er fragmentert og har begrenset evne til å tåle nye inngrep. Under befarings viste utsiden av sanddynene tydelige tegn på erosjon. Motorferdsel gjennom et så presset og fragmentert dynebelte medfører svært høy risiko for videre erosjon og sandflukt, og dermed forringelse av verneverdiene.

Motorferdsel på strandflaten i forbindelse med vedlikehold av dreneringsgrøfter og rør på Nærland anses som nødvendig for fortsatt drift av eksisterende jordbruksarealer. Dette anses som et særlig tilfelle hvor det kan gis dispensasjon til motorferdsel i vernesonen.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

Det aktuelle området er underlagt landskapsvern med fuglefredning. Det foreligger en

¹ [Forvaltningsplan for Jærstrendene landskapsvernområde del 1 og 2](#)

forvaltningsplan for området, og både naturtyper og fugl på Nærland er godt kartlagt. Kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til å fatte et vedtak i saken, jf. nml § 8. Det er godt dokumentert at motorisert ferdsel på strender og i sanddyner forårsaker vesentlig naturskade gjennom økt erosjon og forstyrrelse av økosystemprosessene. Føre-var prinsippet i § 9 anses derfor ikke som relevant for vedtaket.

Om lag 45 rødlistede og truede fuglearter benytter stranden og nærliggende områder til matsøk, resting og hekking. Forstyrrelser gjør at fuglene bruker mer energi på flukt, noe som øker deres næringsbehov og reduserer energien som er tilgjengelig for reproduksjon og trekk. Ved høy samlet belastning over tid kan dette føre til redusert hekkesuksess, og i ytterste konsekvens bestandsnedgang. Belastningen fra motorferdsel kommer i tillegg til annen ferdsel og forstyrrelser i området, og virker særlig forstyrrende innenfor fuglefredningsområdet.

På bakgrunn av områdets høye naturverdi, sårbarhet og den allerede høye samlede belastning, stilles det derfor vilkår til motorferdsel i dispensasjonen, med hjemmel i naturmangfoldloven § 10 *Økosystemtilnærming og samlet belastning* og § 12 *Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder*.

Tiltakshaver skal dekke kostnadene knyttet til tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 11 *Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver*.

Figur 3: Rød pil indikerer godkjent trasé for motorferdsel ned til strandflate.

Figur 4: Godkjente kjøretraséer i forbindelse med vedlikehold av dreneringsgrøfter – og rør. Uthevet rød strek indikerer godkjent trasé for tilkomst til strand, rød strek indikerer kjøretraséer på strandflaten og grønne sirkler markerer grøftene. Alle markeringer er omtrentlige, men følger prinsipp om kjøring på strandflate, for å unngå videre erosjon av sanddynene.

Konklusjon

Statsforvalteren i Rogaland konkluderer med å kunne gi grunneierne av gnr./bnr. 7/4, 7/5,12, 7/6, 7/7, 7/9 og 7/61 dispensasjon fra forskrift om Jærstrendene landskapsvernområde med fuglefredning til motorferdsel på Nærlandssanden i forbindelse med vedlikehold av

dreneringsgrøfter – og rør. Dispensasjonen gis med hjemmel i verneforskriftens § 4 pkt. 3 bokstav b og § 5 nr. 4. Dispensasjonen er tidsbestemt, og gis på vilkår.

Med hilsen

Cathrine Stabel Eltervåg (e.f.)
fylkesmiljøvernsjef

Ellinor Madland Løkling
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Hå kommune

Rådhusgata 8

4360

VARHAUG